

Tämä sivu on konekäännetty [\[Linkki\]](#). Konekäännökset voivat sisältää virheitä, jotka saattavat heikentää selkeyttä ja tarkkuutta. Oikeusasiamies ei vastaa mahdollisista epäjohtonmukaisuuksista. Tietojen luotettavuus ja oikeusvarmuus varmistuvat lukemalla edellä linkitetty lähdekielinen versio (englanti). Lisätietoja on [kieli- ja käännöskäytännöissämme](#) [\[Linkki\]](#).

Päätös asiassa 476/2018/EA - Päätös asiassa 476/2018/EA tiedoista, joita Euroopan komissio on antanut saataville puolustusalan tutkimuksen ”asiantuntijaryhmästä”

Päätös

Kanteluasia 476/2018/EA - Tutkittavaksi otetut kantelut, pvm 22/02/2019 - Päätökset, pvm 22/02/2019 - Asiaan liittyvät toimet Euroopan komissio (Toimielin sopi asian) | Euroopan komissio (Osittainen ratkaisu) |

Asia koski tietoja, joita Euroopan komissio on antanut saataville puolustusalan tutkimuksen As-If-ohjelmakomiteasta, joka antaa komissiolle neuvontaa puolustusalan tutkimuksesta. Kantelija väitti, että komission ”asiantuntijaryhmien” rekisterin tiedot eivät olleet ajan tasalla.

Oikeusasiamies havaitsi, että komissio oli päivittänyt rekisteriä lisäämällä siihen useiden komitean vuosina 2017 ja 2018 pitämien kokousten esityslistat ja pöytäkirjat. Yhden kokouksen pöytäkirja sekä edellisten kokousten osallistujien toimittamat huomautukset kuitenkin puuttuivat edelleen. Oikeusasiamiehen ratkaisuehdotuksen mukaan komission pitäisi puuttua näihin ongelmiin ja ryhtyä toimenpiteisiin, joilla vältetään jatkossa viiveet rekisterin päivittämisessä.

Koska komissio päivitti rekisteriä lisäämällä kokousten esityslistat ja pöytäkirjat ja sitoutui välttämään tulevia viipeitä, oikeusasiamies katsoi, että asia oli ratkaistu. Komissio oli myös suostunut arvioimaan, mitä osallistujien huomautuksia ja muita tausta-asiakirjoja voidaan julkaista rekisterissä. Oikeusasiamies kehottaa komissiota raportoimaan kolmen kuukauden kuluessa toteuttamistaan toimenpiteistä.

Kantelun tausta

1. As-If-ohjelmakomitea puolustusalan tutkimusta varten (As-If-komitea) on asiantuntijaryhmä [1] , joka avustaa Euroopan komissiota puolustusalan tutkimusta koskevan valmistelutoimen [2]

täytäntöönpanossa sekä tulevan puolustustutkimuksen tutkimusohjelman valmistelussa. Komissio voi kuulla As-If-komiteaa kaikista puolustusalan tutkimukseen ja teknologiaan liittyvistä kysymyksistä.

2. As-If-komitean jäsenet ovat EU:n jäsenvaltioiden edustajia, kun taas Norja, Euroopan puolustusvirasto ja EU:n sotilaskomitea osallistuvat tarkkailijoina. [3]

3. As-If-komitea lisättiin komission asiantuntijaryhmien ja muiden vastaavien yksiköiden rekisteriin [4] 9 päivänä maaliskuuta 2017. [5]

4. Asiantuntijaryhmiä koskevien komission sääntöjen [6] mukaisesti As-If Committee -komitean työjärjestys ja työjärjestys toteavat, että komission sisämarkkinoiden, teollisuuden, yrittäjyyden ja pk-yritystoiminnan pääosasto (sisämarkkinoiden, teollisuuden, yrittäjyyden ja pk-yritystoiminnan pääosasto) ” antaa saataville kaikki asiaankuuluvat asiakirjat, mukaan lukien esityslistat, pöytäkirjat ja osallistujien kannanotot, joko asiantuntijaryhmien rekisterissä tai rekisterin linkin kautta erityiselle verkkosivustolle, josta nämä tiedot löytyvät. Pääsyä erityisille verkkosivustoille ei saa asettaa käyttäjän rekisteröitäväksi tai minkään muun rajoituksen kohteeksi. Erityisesti sisämarkkinoiden, teollisuuden, yrittäjyyden ja pk-yritystoiminnan pääosasto julkaisee esityslistan ja muut asiaankuuluvat tausta-asiakirjat hyvissä ajoin ennen kokousta ja sen jälkeen pöytäkirjat julkaistaan hyvissä ajoin. Julkaisemisesta voidaan poiketa vain, jos katsotaan, että asiakirjan sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklassa määriteltyä julkisen tai yksityisen edun suojaa.” [7]

5. Kantelija, belgialainen Vredesactie-niminen kansalaisjärjestö, huomautti 7 päivänä helmikuuta 2018 sisämarkkinoiden, teollisuuden, yrittäjyyden ja pk-yritystoiminnan pääosastolle, että rekisterissä olevat As-If-komiteaa koskevat tiedot näyttivät olevan puutteellisia. Komissio ei ollut 21. maaliskuuta 2017 pidetyn kokouksen esityslistaa lukuun ottamatta asettanut saataville pöytäkirjaa, kokouksen esityslistaa tai osallistujien ennen kokouksia esittämiä huomautuksia.

6. Sisämarkkinoiden, teollisuuden, yrittäjyyden ja pk-yritystoiminnan pääosasto vastasi 16. helmikuuta 2018, että rekisterin päivittäminen viivästyi kiireisen työmäärän vuoksi.

7. Koska As-If-komiteaa koskevaa kohtaa ei vielääkään päivitetty 5. maaliskuuta 2018 mennessä, kantelija kääntyi oikeusasiamiehen puoleen.

Tutkimus

8. Oikeusasiamies aloitti tutkimuksen kantelijan huolesta siitä, että komissio ei ollut päivittänyt As-If-komitean asiantuntijaryhmien rekisteriin merkitsemistä.

Oikeusasiamiehen ehdotus ratkaisuksi

9. Oikeusasiamiehen tutkimuksen aikana komissio päivitti rekisterissä olevat tiedot

As-If-komiteasta. Se julkaisi touko-, kesä-, heinä- ja marraskuussa 2017 sekä helmikuussa 2018 pidettyjen kokousten esityslistat sekä pöytäkirjat kaikista muista paitsi viimeisistä kokouksista.

[8] Komissio julkaisi myös muutetun version As-If-komitean työjärjestyksestä.

10. Oikeusasiamies katsoi, että helmikuun 2018 kokouksen pöytäkirjan julkaisemiseen oli kulunut riittävästi aikaa. Oikeusasiamies totesi myös, että komissio ei ollut julkaissut huomautuksia, joita osallistujat olivat esittäneet As-If-komitean kokouksissa vuosina 2017 ja 2018. [9]

11. Oikeusasiamies katsoi lisäksi, että yli vuoden viive rekisterin päivittämisessä ei voi olla perusteltua, vaikka otetaan huomioon lisääntynyt työmäärä.

12. Oikeusasiamies esitti näin ollen seuraavan ratkaisuehdotuksen:

— **Komission olisi päivitettävä As-If-komiteaa koskevat rekisteritiedot siten, että se sisältää aiempiin kokouksiin osallistuneiden esittämät huomautukset sekä helmikuun 2018 kokouksen pöytäkirjan.**

— **Komission olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että esityslista ja muut asiaan liittyvät tausta-asiakirjat julkaistaan tulevaisuudessa hyvissä ajoin ennen As-If-komitean kokouksia ja että pöytäkirjat julkaistaan sen jälkeen hyvissä ajoin.**

Komission vastaus

13. Komissio myönsi, että rekisterin pitäminen ajan tasalla As-If-komiteaa koskevien tietojen osalta oli viivästynyt vakavasti. Siinä esitettiin yksityiskohtaisesti toimenpiteet, joita se oli toteuttanut rekisterin päivittämiseksi, muun muassa helmikuussa 2018 pidetyn As-If-komitean kokouksen pöytäkirjan julkaiseminen. Se lisäsi, että se oli toteuttanut toimenpiteitä välttääkseen viivästymisen tulevaisuudessa.

14. Komissio ilmoitti myös tutkivansa, miten oikeusasiamiehen ehdotukset, jotka koskevat kokouksiin osallistujien esittämiä huomautuksia ja muita asiaankuuluvia tausta-asiakirjoja, pannaan täytäntöön ottaen huomioon puolustusasioiden arkaluonteisuus.

15. Komissio katsoo, että olisi perusteltua olla julkistamatta tällaisia asiakirjoja asiakirjojen saamista yleisön tutustuttavaksi koskevissa EU:n säännöissä (asetus (EY) N:o 1049/2001) [10] säädettyjen poikkeusten nojalla.

16. Koska As-If-komitean jäsenet ovat EU:n hallitusten edustajia, komissio katsoi, että heidän huomautuksiaan ei voida esittää ilman heidän ennakosuostumustaan.

17. Lisäksi komissio katsoi, että yksittäisten jäsenvaltioiden lausunnot siitä, mitä tutkimus- ja teknologiahankkeita voitaisiin rahoittaa PADR-ohjelman puitteissa, on tarkoitettu sisäiseen

käyttöön osana keskusteluja ja alustavia kuulemisia. Näin ollen se ei julkistaisi niitä, koska ne voisivat olla merkityksellisiä tulevien selvitysasiakirjojen tai rahoitusohjelmien valmistelussa.

18. Lopuksi komissio ilmoitti, ettei se aseta saataville ” *arkaluonteisia asiakirjoja* ” [11] . Tällaisia asiakirjoja käsitellään EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevien komission turvallisuussääntöjen mukaisesti. [12]

Kantelijan huomautukset

19. Kantelija väitti, että As-If-komitean työjärjestyksen mukaan komission olisi julkaistava ennakoivasti kaikki asiaankuuluvat asiakirjat, mukaan lukien osallistujien esittämät huomautukset [13] .

20. Kantelija myönsi, että osa osallistujien huomautuksista evätään niiden luonteen vuoksi oikeutetusti asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 säädettyjen poikkeusten nojalla. Se katsoi kuitenkin, että näiden poikkeusten perusteella ei voida perustella sitä, että osanottajien huomautukset on kieltäydytty yleisesti ilmaisemasta. Kantelija viittasi unionin oikeuskäytäntöön, jossa todettiin, että jotta poikkeuksen soveltaminen olisi perusteltua, toimielimen olisi selitettävä, miten asiakirjan sisältämien tietojen ilmaiseminen voisi konkreettisesti ja tosiasiallisesti vahingoittaa etua, jota poikkeuksella pyritään suojaamaan. Lisäksi tämän heikentämisen riskin olisi oltava ”todennäköisesti *ennakoitavissa eikä pelkästään hypoteettinen* ”. [14]

21. Kantelija totesi, että jos komissio kieltäytyy paljastamasta arkaluonteisia asiakirjoja, se on velvollinen perustelemaan tämän.

22. Lopuksi kantelija väitti, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 mukaisesti ainoastaan ne huomautusten osat, joita poikkeus koskee, olisi pidätettävä ja loput olisi julkistettava. [15]

Komission lisäselvennykset

23. Koska oletussääntönä on, että osallistujien huomautukset ja muut tausta-asiakirjat on asetettava saataville, oikeusasiamiehen alustava näkemys oli, että komission tähänastinen käytäntö vaikutti kyseenalaiselta.

24. Ennen arviointiaan tässä tapauksessa oikeusasiamies pyysi komissiolta lisäselvennyksiä siitä, miten se aikoi määrittää, mitä osallistujien huomautuksia se voisi ja ei voinut paljastaa. Hän kysyi erityisesti, tarkoittiko komissio, että se arvioisi, mitä osallistujien kommentteja ja muita tausta-asiakirjoja rekisterissä julkaistaisiin – sekä komitean aiempia että tulevia kokouksia varten – ottaen huomioon puolustusasioiden arkaluonteisuuden.

25. Komissio vastasi, että sisämarkkinoiden, yrittäjyyden, yrittäjyyden ja pk-yritystoiminnan pääosasto tekee parhaillaan arviointia voidakseen määrittää tapauskohtaisesti, mitä asiakirjoja rekisterissä julkaistaan (joko kokonaan tai osittain), mukaan lukien osallistujien kommentit ja

muut tausta-asiakirjat. Tämän jälkeen se tarkastelee, onko myös rekisterissä jo saatavilla olevia aiempia kokouksia koskevia tietoja päivitettävä.

Oikeusasiamiehen arviointi

26. Oikeusasiamies suhtautuu myönteisesti komission toimiin rekisterin päivittämiseksi siten, että se sisältää As-If-komitean kokousten esityslistat ja pöytäkirjat. Hän on myös tyytyväinen lausuntoonsa, jonka mukaan se on toteuttanut toimenpiteitä välttääkseen viiveet rekisterin päivittämisessä tulevaisuudessa. Oikeusasiamies toteaa, että As-If-komiteaa koskevat rekisteritiedot ovat tällä hetkellä ajan tasalla. [16]

27. Rekisteri ei kuitenkaan vielä sisällä As-If-komitean kokouksiin osallistuneiden huomautuksia eikä muita asiaan liittyviä tausta-asiakirjoja.

28. Sovellettavien sääntöjen [17] mukaan komission olisi julkistettava kaikki asiaankuuluvat asiakirjat, mukaan lukien osallistujien toimittamat huomautukset. Ne olisi asetettava saataville joko rekisterissä tai rekisterissä olevan linkin kautta erityiselle verkkosivustolle. Säännöissä määrätään myös, että komission olisi julkaistava esityslista ja **muut asiaankuuluvat tausta-asiakirjat** hyvissä ajoin ennen kokouksia, paitsi jos sovelletaan jotakin asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 säädetyistä poikkeuksista.

29. Oikeusasiamies panee merkille komission aikomuksen tutkia, miten hänen ehdotuksensa voitaisiin panna täytäntöön ottaen huomioon puolustusasioiden arkaluonteisuus. Hän on tyytyväinen erityisesti komission selvennykseen, jonka mukaan se arvioi tästä lähtien tapauskohtaisesti, mitkä asiakirjat julkaistaan rekisterissä joko kokonaan tai osittain, mukaan lukien osallistujien kommentit ja muut tausta-asiakirjat, ja että se tarkastelee myös aiemmista kokouksista saatavilla olevia tietoja.

30. Oikeusasiamies ymmärtää, että joidenkin näiden asiakirjojen julkaiseminen voi todellakin vaarantaa etuja, joita suojataan asetuksessa 1049/2001 säädetyillä poikkeuksilla, ja että joitakin näistä asiakirjoista saatetaan joutua käsittelemään ”turvaluokiteltuina” tai ”arkaluontoisina turvallisuusluokittelemattomina tietoina” sovellettavien sääntöjen mukaisesti.

31. Oikeusasiamies huomauttaa kuitenkin, että olisi ongelmallista jättää järjestelmällisesti pois kaikki osallistujien esittämät huomautukset ja muut tausta-asiakirjat ottamatta huomioon niiden erityistä sisältöä.

32. Oikeusasiamies ymmärtää, että jäsenvaltiota on kuultava sen toimittaman asiakirjan [18] julkaisemisesta, mutta korostaa, että tätä ei voida käyttää yleisenä sääntönä, jonka perusteella ei voida perustella asiaa koskevien asiakirjojen jättämistä rekisteristä. Komission suorittamassa julkistamista koskevien asiakirjojen arvioinnissa olisi otettava huomioon tarve kuulla jäsenvaltioita ja niiden mahdolliset vastalauseet tällaisten asiakirjojen julkaisemisesta. EU:n oikeuskäytännön mukaan tämä kuuleminen ei kuitenkaan saisi johtaa jäsenvaltioiden yleiseen ja ehdottomaan veto-oikeuteen siitä, mitä voidaan tai ei voida julkaista. [19]

33. Komission olisi otettava edellä mainitut seikat huomioon varmistaakseen, että rekisteriä päivitetään edelleen oikea-aikaisesti ja että osallistujien huomautukset ja muut komitean työskentelyyn liittyvät tausta-asiakirjat ovat mahdollisimman laajasti saatavilla sekä aiempia että tulevia kokouksia varten [20] .

34. Sen vuoksi komission olisi tehtävä suunniteltu arviointi **mahdollisimman pian** .

Oikeusasiamies ehdottaa parannusta tähän tarkoitukseen jäljempänä. Tämän asian tärkeyden vuoksi oikeusasiamies pyytää komissiota raportoimaan asiasta kolmen kuukauden kuluessa.

Johtopäätös

Tutkimuksen perusteella oikeusasiamies päättää asian käsittelyn seuraavalla päätelmällä :

Komissio on päivittänyt asiantuntijaryhmien rekisteriä lisäämällä As-If-komitean kokousten esityslistat ja pöytäkirjat ja sitoutunut välttämään tulevia viivästyksiä. Asian tämä näkökohta on siis ratkaistu.

Päätöksestä ilmoitetaan kantelijalle ja Euroopan komissiolle.

Parannusehdotus

Koska osallistujien esittämät huomautukset ja muut tausta-asiakirjat olisi asetettava julkisesti saataville, komission olisi tehtävä suunniteltu arviointi mahdollisimman pian määrittääkseen, mitä se julkaisee rekisterissä.

Emily O'Reilly

Euroopan oikeusasiamies

Strasbourg, 22.2.2019

[1] Asiantuntijaryhmät ovat neuvoa-antavia elimiä, jotka koostuvat komission ulkopuolisista asiantuntijoista ja jotka antavat komissiolle neuvoja tietyillä politiikan aloilla. Lisätietoja: <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=faq.faq&aide=2> [Linkki].

[2] PADR on EU:n puolustusrahaston puitteissa toteutettu puolustusalan tutkimusta koskeva aloite, jonka määrärahat olivat 40 miljoonaa euroa vuonna 2018. Lisätietoja https://ec.europa.eu/growth/content/preparatory-action-defence-research-description-2018-topics_en

[Linkki].

[3] Tiettyt asiantuntijaryhmät koostuvat viranomaisista, kun taas joillakin muilla on sekajäsenyys yksityiseltä sektorilta ja viranomaisilta.

[4] Rekisterin tarkoituksena on varmistaa komissiota neuvovien asiantuntijaryhmien avoimuus. Lisätietoja: <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/> [Linkki].

[5] As-If Puolustusalan tutkimuksen ohjelmakomitea (E03524)
<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3524&news=1>
[Linkki].

[6] Komission päätös, annettu 30 päivänä toukokuuta 2016, komission asiantuntijaryhmien perustamista ja toimintaa koskevien horisontaalisten sääntöjen vahvistamisesta, 26 artikla ”Asiantuntijoiden ryhmiin liittyvien asiakirjojen julkaiseminen”.

[7] Ks. työjärjestyksen 12 kohdan 3 alakohta ja työjärjestyksen 15 artikla. Molemmat asiakirjat ovat saatavilla rekisterissä:
<http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3524>
[Linkki]

[8] Komissio julkaisi myös syys-, loka- ja joulukuussa 2017 sekä tammikuussa 2018 pidettyjen komitean alaryhmien kokousten esityslistat ja pöytäkirjat.

[9] Osallistujat esittivät kommentteja ennen kokouksia. Esimerkiksi 20. marraskuuta 2017 pidetyn komitean kokouksen pöytäkirjan 3.1 kohta, joka koskee vuoden 2018 työohjelmasta käytävää keskustelua: ”[...] Osa kirjallisista huomautuksista, joita useat jäsenvaltiot esittivät ennen kokousta, otettiin huomioon, kun taas toiset vaativat keskustelua [...]”.

[10] Se viittasi erityisesti Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30 päivänä toukokuuta 2001 annetun Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30 päivänä toukokuuta 2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 1049/2001 4 artiklassa säädettyihin poikkeuksiin puolustus- ja sotilasasioiden sekä päätöksentekomenettelyjen suojaamisesta:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32001R1049&from=EN>
[Linkki].

[11] Yleiseen turvallisuuteen, puolustukseen ja sotilasasioihin liittyvät asiakirjat asetuksen 1049/2001 9 artiklan mukaisesti.

[12] Komission päätös (EU, Euratom) 2015/443 turvallisuudesta komissiossa (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32015D0443>) ja turvallisuussäännöistä EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamiseksi annettu komission päätös 2015/444.

As-If-komitean toimeksiannon avoimuutta koskeissa säännöksissä ja työjärjestyksessä mainitaan, että komiteaan liittyviä tietoja käsitellään komission päätöksen 2015/443 mukaisesti.

[13] Kantelija viittasi työjärjestyksen 15 artiklaan.

[14] Ks. esim. unionin tuomioistuimen tuomio 28.11.2013, *Ivan Jurašinić v. neuvosto*, C-576/12 P, 45 kohta

[<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?sessionId=F097601859DD1F8879D2DF91EBEFC96?text=&d> ja unionin tuomioistuimen tuomio 17.10.2013, *neuvosto v. Access Info Europe*, C-280/11 P, 54 kohta.

[15] Kantelija viittasi asetuksen 1049/2001 4 artiklan 6 kohtaan.

[16] Se sisältää esityslistat As-If-komitean kokouksista joulukuuhun 2018 saakka sekä pöytäkirjat kaikista muista paitsi viimeisistä kokouksista.

[17] Asiantuntijaryhmiä koskevat komission säännöt sekä As-If-komitean työjärjestys ja työjärjestys.

[18] Jollei komissiolle ole selvää, että asiakirjaa ei pitäisi luovuttaa.

[19] Jos jäsenvaltio vastustaa sitä, sen on perusteltava asetuksen (EY) N:o 1049/2001 poikkeukset. Tällaisissa tapauksissa toimielimen olisi tutkittava, onko jäsenvaltio perustanut väitteensä asetuksessa 1049/2001 säädettyihin aineellisiin poikkeuksiin ja onko se esittänyt asianmukaiset perustelut näiden poikkeusten osalta. Ks. yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 18.12.2007, *Ruotsi v. komissio*, asia C-64/05 P,

[<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=71934&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir> Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 14.2.2012, *Saksa v. komissio*, T-59/09,

[<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=119422&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&di>

[20] Jos tietojen ilmaiseminen ei vahingoita minkään asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklassa säädettyissä poikkeuksissa säädetyn edun suojaa.